

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДО
Г-ЖА ЦЕЦКА ЦАЧЕВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
43-ОТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ЦАЧЕВА,

Институцията на омбудсмана беше сезирана с жалби относно разпоредбата на чл. 27, ал. 6 от Закона за управление на средствата от европейските структурни и инвестиционни фондове /ЗУСЕСИФ/, съгласно която при оспорването на индивидуалните административни актове държавните такси, които се събират за съдебните производства, са пропорционални и се определят като процент върху материалния интерес. Към мен се обърнаха физически лица земеделски производители, които са и жалбоподатели във висящи административни производства, образувани срещу издадени индивидуални административни актове съгласно горепосочената разпоредба, в които се търси защита на техните законни права и интереси и се обжалва наложеното им финансово редуциране или отказ по подадените от тях заявления за подпомагане.

В практиката си по прилагането на разпоредбата Върховния административен съд приема, че с нея се изисква събиране по тези производства на пропорционална държавна такса, определена като процент върху материалния интерес. В Тарифа № 1 към Закона за държавните такси за таксите, събирани от съдилищата, прокуратурата, следствените служби и Министерството на правосъдието, не е установена такава пропорционална такса. По силата на препращащата разпоредба на чл. 144 от АПК за този неуреден случай, според съда, следва да се приложи субсидиарно чл. 1 от Тарифата за държавните такси, които се събират от съдилищата по Гражданския процесуален кодекс (ГПК), с който е установена такса 4 на сто върху цената на жалбата.

Жалбоподателите посочват, че определена по този начин, таксата е прекомерно висока, а и плащането ѝ по никакъв начин не гарантира, че съобразявайки се с мотивите и указанията на съдебното решение, компетентният орган няма да издаде нов, но на друго правно основание незаконосъобразен индивидуален административен акт. В такъв случай, заинтересованият правен субект ще следва да обжалва отново и да заплати отново същата такса и няма никаква гаранция дали този кръговрат ще спре, за разлика от гражданското съдопроизводство, в което при уважен осъдителен иск от въззивната инстанция, ищецът разполага с правната възможност да удовлетвори своето притезание по принудителен ред.

Бих искала да отбележа, че съдебните производства по оспорване на административни актове представляват гаранция за законосъобразното упражняване на държавната власт в съответствие със същността на правовата държава, както и за

ефективността и ефикасността на правото на защита - чл. 56, вр. чл. 120 от Конституцията. В случая, без да е налице законова регламентация на размера на таксата за съдебните производства по чл. 27 от ЗУСЕСИФ, по съображение за субсидиарно прилагане на ГПК, е приета за дължима възможно най-високата държавна такса за съдебни производства /за искиви производства по ГПК/. В т. 1 от Тарифата за държавните такси, които се събират от съдилищата по ГПК, приемана за приложима, е предвидено, че по искова молба, насрещна искова молба и молба на трето лице със самостоятелни права се събира такса 4 на сто върху цената на иска, но не по-малко от 50 лв. При обжалването на индивидуални административни актове съгласно чл. 27, ал. 6 обаче не се касае за предявена искова молба или насрещен иск, нито молба на трето лице със самостоятелни права, а освен това не съществува правило за определяне на цената на жалбата в административно производство. В гражданското процесуално право цената на иска не е равна на материалния интерес /поне не във всички случаи/. Приема се, че подобен подход за определяне на размер на държавна такса за съдебно административно производство е недопустим и в конкретния случай е довел до лишаване на страната от защита на правата, за които претендира, че са нарушени.

Чрез установения в съдебната практика начин за тълкуване и прилагане на разпоредбата на чл. 27, ал. 6 от ЗУСЕСИФ се стига до правен абсурд, по дела, по които се атакува само законосъобразността на издадена Заповед, като индивидуален административен акт, да се събират държавни такси в размер на 4% от неodobрените за финансиране със самата Заповед разходи и съответно невъзможността за плащането на така изчислената и значително голяма като парична стойност държавна такса се явява непреодолима финансова преграда между гражданите и административния съд.

Разпоредбата на чл. 27, ал. 6 от ЗУСЕСИФ възлага непосилна финансова тежест за бенефициентите на средства от европейски и структурни инвестиционни фондове, която може да се приравни само и единствено като погаване на принципите на чл. 56 и чл. 120, ал. 2 от Конституцията на Република България, гарантиращи достъпа до правосъдие.

Поставеното в ЗУСЕСИФ изискване на практика ограничава понятието „всеки гражданин“ само до такава част от гражданите земеделски производители, която може финансово да си позволи да заплати толкова висока сума, за да получи правосъдие. Това е така, защото от една страна, проектите, по които кандидат бенефициентите подават заявления за финансово подпомагане се характеризират с особено висока парична стойност, а от друга - финансовата възможност на бенефициентите (в повечето случаи земеделски производители физически лица) е недостатъчна за заплащане на така определената държавна такса. Не на последно място следва да се акцентира, че ЗУСЕСИФ регламентира предоставяне на финансова подкрепа чрез безвъзмездна финансова помощ, а същевременно с оглед обезпечаване на законосъобразността на издаваните по реда на закона индивидуални административни актове се изисква от бенефициентите на безвъзмездно предоставяните финансови средства да понесат често непосилната за тях финансова тежест на определяните държавни такси.

Предвид изложеното считам, че в случая е налице законова разпоредба, която нарушава правата на българските граждани и е необходимо да се предприемат законодателни мерки в тяхна защита.

Във връзка с горното и на основание чл. 42 от Правилника за организацията и дейността на омбудсмана, като застъпник за правата и свободите на гражданите, отправям настоящата препоръка за изменение на разпоредбата на чл. 27, ал. 6 от Закона за управление на средствата европейските структурни и инвестиционни

фондове, като думите „пропорционални и се определят като процент върху материалния интерес“ се заменят с „прости и размерът им се определя съгласно Тарифа № 1 към Закона за държавните такси за таксите, събирани от съдилищата, прокуратурата, следствените служби и Министерството на правосъдието“.

Моля да предоставите предложението на народните представители за обсъждане и евентуално внасяне в Народното събрание.

С уважение,

МАЯ МАНОЛОВА
ОМБУДСМАН НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ПРОЕКТ!

ЗАКОН

за изменение и допълнение на Закона за управление на средствата от европейските структурни и инвестиционни фондове

(Обн. ДВ. бр.101 от 22 Декември 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.43 от 7 Юни 2016г.)

§ 1. В чл. 27, ал. 6 думите „пропорционални и се определят като процент върху материалния интерес“ се заменят с „прости и размерът им се определя съгласно Тарифа № 1 към Закона за държавните такси за таксите, събирани от съдилищата, прокуратурата, следствените служби и Министерството на правосъдието“.

Мотиви към проекта за изменение и допълнение на Закона за управление на средствата от европейските структурни и инвестиционни фондове

Прилагането на разпоредбата в настоящата ѝ редакция води до определяне на прекомерно високи съдебни такси, които са непосилни за плащане от бенефициентите и на практика препятстват достъпа им до правосъдие.

Относно регламентираната в разпоредбата пропорционална държавна такса, определена като процент върху материалния интерес, не би могла да се приложи Тарифа № 1 към Закона за държавните такси за таксите, събирани от съдилищата, прокуратурата, следствените служби и Министерството на правосъдието, в която не е установена такава пропорционална такса. По силата на препращащата разпоредба на чл. 144 от АПК за този неуреден случай, според съдебната практика, следва да се приложи субсидиарно чл. 1 от Тарифата за държавните такси, които се събират от съдилищата по Гражданския процесуален кодекс (ГПК), с който е установена такса 4 на сто върху цената на жалбата. По този начин се стига до правен абсурд, по дела, по които се атакува само законосъобразността на издадена заповед, като индивидуален административен акт, да се събират държавни такси в размер на 4% от неодобрените за финансиране със самата заповед разходи и съответно невъзможността за плащането на така изчислената и значително голяма като парична стойност държавна такса се явява непреодолима финансова преграда между гражданите и административния съд.

Освен че, определена по този начин, таксата е прекомерно висока, плащането ѝ по никакъв начин не гарантира, че съобразявайки се с мотивите и указанията на съдебното решение, компетентният орган няма да издаде нов, но на друго правно основание незаконосъобразен индивидуален административен акт. В такъв случай, заинтересованият правен субект ще следва да обжалва отново и да заплати отново същата такса и няма никаква гаранция дали този кръговрат ще спре, за разлика от гражданското съдопроизводство, в което при уважен осъдителен иск от въззивната инстанция, ищецът разполага с правната възможност да удовлетвори своето притезание по принудителен ред.

Целта на законопроекта е да се намали тази прекомерно висока такса като вместо пропорционална, тя се определи като проста такса, дължима при обжалване на административни актове съгласно Тарифа № 1 към Закона за държавните такси за таксите, събирани от съдилищата, прокуратурата, следствените служби и Министерството на правосъдието в определените от тарифата размери.

По този начин ще се гарантира осигуряването на достъп на гражданите до съд и защита на правата им чрез предоставената възможност за съдебно обжалване на постановените по реда на закона административни актове.